

Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Názov právneho predpisu/právnych predpisov: Zákon č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 51/1988 Zb.)

Lokalizácia: § 5 ods. 6; § 8a ods. 3

Účinnosť: 01.01.2008; 01.06.2014

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 87

Zjednotenie oprávnení a osvedčení pre výkon činnosti na vyhradených technických zariadeniach pre banskú činnosť na povrchu a ostatný priemysel

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:
—
- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
—

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

Ex post hodnotenie vykonané k: 28. 02. 2025

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:
Podľa aktuálneho nastavenia regulácie môže právnická osoba alebo fyzická osoba vykonávať poradenstvo, výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce pri činnostiach upravených týmto zákonom ako podnikateľskú činnosť len na základe oprávnenia, ktoré vydáva a odníma Hlavný banský úrad. Každá banská organizácia teda musí postupovať podľa zákona č. 51/1988 Zb.
9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)
Pre výkon činnosti na vyhradenom technickom zariadení (ďalej len „VTZ“) by mal subjekt ako banská organizácia postupovať výhradne v zmysle § 5 ods. 6 a § 8a ods. 3 zákona č. 51/1988 Zb. Takáto istá činnosť sa v ostatnom priemysle riadi § 15 a § 16 zákona č. 124/2006 Z. z.. Obidva zákony sa odvolávajú na ten istý vykonávací predpis vyhlášku č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými, a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia. Premetom ex post hodnotenia by malo byť posúdenie možnosti zjednotenia dokumentov pre výkon činností na vyhradených technických zariadeniach pre banskú činnosť na povrchu a ostatný priemysel.
9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:
Ex ante: V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikované subjekty, pri ktorých sa predpokladalo, že ich bude regulácia ovplyvňovať. Ex post: V súčasnom znení regulácia ovplyvňuje subjekty vykonávajúce banské činnosti a činnosti vykonávané banským spôsobom, pričom v zmysle podnetu ide o subjekty vykonávajúce tieto činnosti na povrchu. Počet identifikovaných dotknutých subjektov je približne 27.
9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu/regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
86	Zjednotenie oprávnení a osvedčení pre výkon činnosti na vyhradených technických zariadeniach pre banskú činnosť na povrchu a ostatný priemysel	§ 5 ods. 6 § 8a ods. 3	01.01.2008 01.06.2014	subjekty vykonávajúce banské činnosti a činnosti vykonávané banským spôsobom na povrchu	27*	-	-	-	-

*približný počet potenciálne dotknutých subjektov

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, a teda neboli ani vypočítané vplyvy na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť spôsob vypočítania predpokladaných vplyvov na podnikateľské prostredie. Ex post náklady: Skutočné náklady hodnotenej regulácie nie je možné kvantifikovať z dôvodu, že jej uplatňovanie nespôsobuje vznik priamych finančných alebo administratívnych nákladov podnikateľským subjektom.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Zdrojom početnosti je Ročenka priemyslu SR zverejnená Štatistickým úradom Slovenskej republiky v roku 2024, ktorá je dostupná na tomto internetovom odkaze. Zo štatistík boli vybrané spoločnosti vykonávajúce ťažobné a s tým súvisiace činnosti v roku 2023, ktoré patria podľa Štatistickej klasifikácie ekonomických činností, Rev. 2 do skupín označených kódmi: ▪ 08 – Iná ťažba a dobývanie – 25 subjektov, ▪ 09 – Pomocné činnosti pri ťažbe – 2 subjekty.
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, keďže právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015 a zároveň nie je možné vypočítať celkové skutočné náklady hodnotenej regulácie na podnikateľské prostredie. Z týchto dôvodov nie je možné uviesť rozdiel predpokladaných a skutočných nákladov na podnikateľské prostredie.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť náklady nepredpokladané v ex ante fáze.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:		
GESTOR PRAVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, sekcia energetiky, odbor energetickej a surovinovej politiky (ďalej len ako „gestor“) a Hlavný banský úrad (ďalej ako „HBÚ“)		
PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:		
<u>Cielené konzultácie:</u>		
Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO): NAFTA a.s., 36 286 192 (ďalej ako „NAFTA“)	Zúčastnené subjekty: Áno ☒ Nie ☐	
Forma a termín vykonania konzultácií:		
Oslovené subjekty: NAFTA	Forma: osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐	Dátum vykonania: 06.11.2024
<u>Verejné konzultácie:</u>		
Trvanie verejných konzultácií: od 8. 10. 2024 do 21. 10. 2024		
Forma a termín vykonania konzultácií: Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty alebo zastupiteľské organizácie.		

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácii:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

NAFTA vidí problematickosť hodnotenej regulácie v dvoch rovinách, pričom jedna sa týka vzdelávania v zmysle znenia § 5 ods. 6 zákona č. 51/1988 Zb. a druhá sa týka samotného vykonávania povolania v súvislosti s VTZ v zmysle znenia § 8a ods. 3 zákona č. 51/1988 Zb., v ktorom sa píše o oprávnenej osobe na kontrolu plnení požiadaviek bezpečnosti na VTZ.

V súlade so zákonom č. 51/1988 Zb. musia byť zamestnanci banskej organizácie, ktorí obsluhujú VTZ, školení subjektom disponujúcim oprávnením na činnosti poradenstva, výchovy a vzdelávania, ktoré vydáva a odníma HBÚ. Ostatní zamestnanci iných ako banských organizácií sa v problematike súvisiacej s prácou na VTZ riadia znením zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ako „zákon o BOZP“). Obidva zákony sa v predmetnej problematike odvolávajú na ten istý vykonávací predpis – vyhlášku č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia. NAFTA technicky nevidí rozdiel medzi výkonom týchto činností podľa zákona o BOZP, teda činností mimo banskej problematiky, a výkonom činností súvisiacich s povrchovou banskou činnosťou.

V posledných rokoch je podľa NAFTY na trhu s pracovnou silou čoraz menej kvalifikovaných odborníkov v danej oblasti, čo je spôsobené aj potrebou trojročnej praxe v oblasti banskej činnosti. Splnenie uvedenej podmienky sa NAFTY javí ako problematické, pretože, ako bolo už aj vyššie uvedené, NAFTA nevidí rozdiel medzi výkonom týchto činností podľa zákona o BOZP a výkonom činností súvisiacich s povrchovou banskou činnosťou. Zároveň však NAFTA považuje prax za potrebnú, či už sa jedná o bežnú prácu s VTZ alebo v súvislosti s banskými činnosťami na povrchu. Zástupcovia NAFTY taktiež uviedli, že sú si vedomí rozdielnosti medzi povrchovou a podzemnou banskou činnosťou, ktorej sa však predmetné pripomienky netýkajú, a problematika je rozporovaná iba v súvislosti s povrchovou banskou činnosťou.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu/regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plneniu cieľa regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Regulácia bola prijatá za účelom dozoru a kontroly práce s VTZ pri banských činnostiach. Cieľom bolo zvýšenie bezpečnosti a ochrany zamestnancov pri práci s VTZ. Regulácia si podľa gestora plní svoj účel a vo vzťahu k zamýšľanému cieľu nedošlo k vzniku nepredvídaných vplyvov.

Gestor k podnetu uviedol, že s uvedeným podnetom zásadne nesúhlasí z dôvodu špecifických podmienok vykonávania banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom. Podľa gestora nie je možné uplatňovať len „civilné“ predpisy na predmetnú problematiku.

K pripomienkam vzneseným na konzultáciách sa gestor a HBÚ vyjadrili, že považujú za nevyhnutné ponechať rozdelenie tejto problematiky medzi banskú a bežnú činnosť, a to najmä z dôvodu zachovania bezpečnosti ochrany zdravia pri práci a kontroly zo strany príslušných banských inštitútov. Z praxe vyplýva, že kontrola je nevyhnutná najmä z dôvodu zvýšeného rizika ťažkých úrazov pri práci s VTZ.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia/zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy/zrušenia regulácie (dobrovoľné).

Podľa NAFTY by úprava hodnotenej regulácie a vymedzenie jej pôsobnosti na VTZ iba v „podzemí“ umožnilo zjednodušiť činnosti na povrchu pre všetky spoločnosti rovnocenne, nielen pre tie, ktoré spadajú pod dozor banského úradu. Podľa NAFTY by mala byť bezpečnosť všeobecne poistená a kontrolovaná pomocou zodpovednej osoby.

Vzhľadom na rovnocenné technológie na povrchu, ktoré používa NAFTA, porovnateľné s technológiami úpravy uhl'ovodíkov u iných spoločností, by NAFTA uvítala zjednotenie výkonu činností na VTZ z pohľadu uznávania oprávnení a osvedčení vydaných podľa príslušných zákonov.

Úspora nákladov by spočívala v rozšírení okruhu firiem, ktoré ponúkajú služby na vyhradených technických zariadeniach v oblasti dodávky, opráv a rekonštrukcie, a tým aj zlepšenie konkurencie na trhu. Úpravou by sa podľa NAFTY dosiahlo aj zvýšenie počtu odborne spôsobilých osôb na výkon činnosti na VTZ.

Legislatívna úprava by sa dotkla ustanovenia § 5 ods. 6 zákona 51/1988 Zb., ktoré by bolo v znení:

*„Právnická osoba alebo fyzická osoba môže vykonávať poradenstvo, výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce pri činnostiach upravených týmto zákonom v **podzemí** ako podnikateľskú činnosť len na základe oprávnenia, ktoré vydáva a odníma Hlavný banský úrad.^{5a)}“*

Pred tento odsek by bolo potrebné následne doplniť nový odsek s odvolaním na výchovu a vzdelávanie v súlade so zákonom o BOZP v znení:

„Právnická osoba alebo fyzická osoba môže vykonávať poradenstvo, výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce pri činnostiach upravených týmto zákonom ako podnikateľskú činnosť len na základe oprávnenia v súlade s osobitným predpisom.^{5a)}“

Spolu s uvedeným by bolo potrebné upraviť aj odkaz 5a) odkazujúci na § 27 zákona o BOZP.

Ustanovenie § 8a ods. 3) zákona 51/1988 Zb. by malo nasledujúce znenie:

*„Plnenie požiadaviek bezpečnosti vyhradených technických zariadení v **podzemí** podľa odseku 2 je oprávnená overovať právnická osoba, ktorá má oprávnenie vydané Hlavným banským úradom (ďalej len „oprávnená právnická osoba“). Hlavný banský úrad na základe písomnej žiadosti právnickej osoby a po preverení splnenia podmienok určených týmto zákonom vydá oprávnenie na overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti vyhradených technických zariadení tejto právnickej osobe.“*

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

Z dôvodu potreby kontroly a zachovania štandardov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci gestor a HBÚ požadujú ponechanie prednosti príslušných ustanovení zákona č. 51/1988 Zb. vo vzťahu k vykonávaniu banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom, a teda neuplatňovanie len všeobecnej právnej úpravy v zmysle princípu *lex specialis derogat legi generali* (princíp nadradenosti špeciálnej právnej úpravy nad všeobecnou právnou úpravou).

Gestor na záver uviedol, že pripravované legislatívne zmeny v rôznych právnych predpisoch a snaha o zvýšenie vzdelanosti v predmetnej problematike budú mať pozitívny dopad aj pri riešení podobných

problematických aspektov z praxe. Gestor taktiež vyjadril zámer k bližšiemu preskúmaniu hodnotenej problematiky a zámer nájsť vyhovujúce riešenie pre zainteresované strany.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu/regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Podľa aktuálnej legislatívnej úpravy môže právnická osoba alebo fyzická osoba vykonávať poradenstvo, výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce pri činnostiach upravených týmto zákonom ako podnikateľskú činnosť len na základe oprávnenia, ktoré vydáva a odníma Hlavný banský úrad. Každá banská organizácia teda musí postupovať výlučne podľa zákona č. 51/1988 Zb.

I keď banské organizácie pri ťažbe na povrchu používajú aj porovnateľné, resp. obdobné VTZ ako nebanské organizácie, postupujú podľa rozdielnych právnych predpisov, pretože nebanské organizácie postupujú podľa zákona o BOZP.

V praxi tak pre banské organizácie vznikajú obmedzenia nielen pri revíziách a kontrolách práce s VTZ, ale i obmedzenie pri získavaní pracovnej sily na trhu práce najmä z dôvodu potreby trojročnej banskej praxe.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Účastník konzultácií (NAFTA) navrhol úpravu hodnotenej regulácie v oboch dotknutých ustanoveniach, pričom hlavná zmena by sa týkala doplnenia slova „v podzemí“ do oboch ustanovení. Uvedená regulácia by sa teda vzťahovala iba na banské organizácie vykonávajúce činnosti v podzemí a banské organizácie vykonávajúce činnosti na povrchu by sa riadili zákonom o BOZP.

Gestor a HBÚ sa vyjadrili za ponechanie prednosti príslušných ustanovení zákona č. 51/1988 Zb. vo vzťahu k vykonávaniu banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom na povrchu i v podzemí, a to z dôvodu potreby kontroly a zachovania štandardov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s VTZ. Argumentom pre zachovanie štandardov bezpečnosti je skutočnosť, že bankým spoločnostiam v praxi vzniká zvýšené riziko úrazu zamestnanca pri práci s VTZ.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:

☒ ponechať reguláciu ☐ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady

☐ upraviť aplikačnú prax

9.4.4 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov/ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

Spracovateľ na základe vyjadrení gestora a HBÚ odporúča reguláciu ponechať v pôvodnom znení. Hlavným dôvodom je najmä zachovanie nastavených štandardov a jednotlivých procesov v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci s VTZ. V súvislosti s uvedeným je potrebné prihliadať najmä na menšie podnikateľské subjekty a novovzniknuté subjekty v banskom odvetví, pri ktorých môže nastať nesprávne nastavenie procesov a ich kontroly, čo je spojené so zvýšeným rizikom vzniku úrazov pri práci s VTZ.

Spracovateľ víta návrh gestora diskutovať a bližšie preskúmať problematiku hodnotenej regulácie pri najbližšej novelizácii zákona č. 51/1988 Zb., ktorá je predbežne naplánovaná v druhom polroku 2025. Pri otvorení diskusie spracovateľ odporúča vykonať analýzu úrazovosti pri práci s VTZ v spoločnostiach vykonávajúcich banské činnosti na povrchu a taktiež vykonať konzultácie so širším spektrom podnikateľských subjektov.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
K procesu ex post hodnotenia sekcia energetiky MH SR neuplatňuje pripomienky.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Sekcia energetiky MH SR súhlasí so spracovateľom a rovnako odporúča reguláciu ponechať v pôvodnom znení. Hlavným dôvodom je najmä zachovanie nastavených štandardov a jednotlivých procesov v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci. Z dôvodu potreby kontroly a zachovania štandardov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je potrebné ponechanie prednosti príslušných ustanovení zákona č. 51/1988 Zb. vo vzťahu k vykonávaniu banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom, a teda neuplatňovanie len všeobecnej právnej úpravy v zmysle princípu lex specialis derogat legi generali (princíp nadradenosti špeciálnej právnej úpravy nad všeobecnou právnou úpravou).

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia